

Του **Αλέξανδρου Καπακτσή**

Μια μικρή ιστορική αναδρομή σαν εισαγωγή είναι και χρήσιμη και αναγκαία για να απαντηθεί το ερώτημα ποιος κέρδισε και κερδίζει από την ένταξη στην ΕΕ και το ευρώ. Όχι γιατί δεν επιχειρήθηκε να απαντηθεί το ερώτημα με επάρκεια στο παρελθόν αλλά γιατί αποκτά μεγάλη πολιτική επικαιρότητα και είναι ένα από τα άμεσα επίδικα της περιόδου.

Η αστική τάξη, λόγω κυριαρχικής θέσης στον κοινωνικό σχηματισμό αλλά και ανάπτυξης ιδιαίτερων δυνατοτήτων εξ ανάγκης αλλά και ικανοτήτων που ανέπτυξε στην ιστορική διαδρομή της, μετατρέπει κάθε φορά τις επιδιώξεις της, τα συμφέροντα της, σε κοινωνική-εθνική ανάγκη ή επιδίωξη. Αμέσως σχεδόν μετά την ίδρυση της ΕΟΚ τότε τον Ιούνιο του 1959, κατατέθηκε αίτηση που οδήγησε στην υπογραφή της Συμφωνίας Σύνδεσης Ελλάδας - ΕΟΚ, τον Ιούνιο του 1961.

Ήταν το πρώτο βήμα μιας πορείας για την ένταξη της χώρας που «πάγωσε» κατά τη διάρκεια της δικτατορίας 1967 - 1974 και αναθερμάνθηκε μετέπειτα για να καταλήξει στην ένταξη της χώρας μόνο με απόφαση της βουλής στις 28 Ιουνίου του 1979 που επικύρωσε τη συμφωνία της προσχώρησης το Μάιο του ίδιου χρόνου.

Το πλειοψηφικό ρεύμα της ελληνικής κοινωνίας που εκφραζόταν με το σύνθημα ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο απαξιώθηκε και λειδορήθηκε ως συντηρητικό και οπισθοδρομικό από τα δημοσιογραφικά και επιστημονικά τσιράκια της αστικής τάξης αλλά και από το πολιτικό υπηρετικό προσωπικό της που αρνήθηκε με σθεναρότητα να θέσει το ερώτημα της επιλογής στην κρίση του ελληνικού λαού.

Ποιες ήταν οι στοχεύσεις, οι επιδιώξεις της; Τι γύρευε η αλεπού σε ένα παζάρι λύκων;

Συνοπτικά:

1) Διαμόρφωση ισχυρής συμμαχίας, απαραίτητη ώστε να διαμορφωθεί ρεύμα συναίνεσης για τις επιλογές της και τη μακροήμερευση της κυριαρχίας της μπρος στο ριζοσπαστικό ρεύμα της μεταπολίτευσης που απειλούσε άμεσα τα συμφέροντα της. Ταυτόχρονα διαμόρφωνε μελλοντικούς συσχετισμούς δύναμης ώστε να τα βγάλει εύκολα πέρα με το εργατικό και λαϊκό κίνημα όταν θα απειλείται, όπως καλή ώρα κατά τη διάρκεια της τωρινής κρίσης. Ας φανταστούμε τη χώρα εκτός ΕΕ και θα δούμε ότι οι επιλογές τους θα είχαν πολύ μικρότερες πιθανότητες πραγματοποίησης και ιδιαίτερα επιτυχίας.

2) Πρόσφερε ως προίκα τη γεωπολιτική θέση της χώρας με την ελπίδα της «προσπόρισης μεσιτείας», για τη διαμεσολάβηση των συμφερόντων της ΕΟΚ, λόγο των ισχυρών πολιτικών και οικονομικών σχέσεων της χώρας μας με τον αραβικό αλλά και τον βαλκανικό χώρο, που αντιμετώπιζαν με εχθρότητα την πολιτική της ΕΟΚ. Είναι χαρακτηριστική η ακόλουθη αποστροφή από τον λόγο του Καραμανλή στην τελετή υπογραφής της συμφωνίας: Η Ελλάς πιστεύει ότι μπορεί να προσφέρει την δυνατότητα ενός ευρύτερου καταμερισμού του έργου, με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Η γεωγραφική της θέση, το πολιτικό της παρελθόν και το πολιτιστικό της επίπεδο προσφέρουν τις προϋποθέσεις της αναπτύξεως ευρύτερων οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων με τον βαλκανικό και τον μεσογειακό χώρο.» «Η Ελλάς είναι ο ακρίτας των ευρωπαϊκών συνόρων και ο μεσογειακός εξώστης της Κοινής Αγοράς. Με το εγκατεστημένο σε όλες τις Ηπείρους ανθρώπινο δυναμικό της και με την ναυτιλιακή της δύναμη, μπορεί να συμβάλει και στην προβολή της ευρωπαϊκής ιδέας.»

3) Η αστική τάξη πίστευε βάσιμα ότι μπορεί να εισχωρήσει στην εσωτερική αγορά της ΕΟΚ και να καταλάβει περισσότερες θέσεις χρησιμοποιώντας το ισχυρότερο όπλο της, εκτός των ειδικών προϊόντων της, που ήταν το κατά πολύ φθηνότερο εργατικό κόστος. Έτσι, μετά την είσοδο στην ΕΟΚ, βλέπουμε μια έντονη προσπάθεια των ελληνικών επιχειρήσεων να διεισδύσουν στην αγορά της, με αποτελέσματα θετικά και σαφώς καλύτερα των γενικών τάσεων του συνολικού εμπορικού ισοζυγίου. [1] Όσο η ελληνική οικονομία προσαρμοζόταν στα εοκικά δεδομένα με τη στήριξη του κράτους, αντιστεκόταν στην ξένη διείσδυση και είχε ορισμένες επιτυχίες. Μόλις άρχισε να διαμορφώνεται η ενιαία κοινή αγορά της ΕΕ, άρχισε η διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου και η απώλεια θέσεων. Ο ελληνικός καπιταλισμός υποκλινόταν στην ανωτερότητα άλλων. Διακεκριμένοι και λίγοι μόνο τομείς-επιχειρήσεις της οικονομίας προσαρμόζονταν και κέρδιζαν από τα νέα δεδομένα.

Αυτό που εμποδίζει την αρχική πορεία, η οποία οσονούπω θα ανατραπεί και η χώρα θα οδηγηθεί σε χειρότερο εμπορικό ισοζύγιο, είναι ο πλήρης οικονομικός αφοπλισμός από κάθε μέσο προστασίας απέναντι στις εοκικές επιχειρήσεις, ο προσανατολισμός των δημοσίων επενδύσεων στην κάλυψη εοκικών και όχι εσωτερικών αναγκών. Έτσι ο μικρός καπιταλισμός

υπέκυψε στον υπέρτερο, ο μικρομέτοχος στην κοινοπραξία άνισων μπήκε σε μια πορεία οικονομικής απαξίωσης και κατά συνέπεια και πολιτικής απαξίωσης.

Η πορεία προς την καταστροφική κρίση ολοκληρώθηκε πάλι με μια «δημοκρατική απόφαση» του κοινοβουλίου. **Την απόφαση για την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ.** Την παράδοση της νομισματικής πολιτικής στην ΕΚΤ, δηλαδή στα μεγάλα χρηματοπιστωτικά κεφάλαια της Ευρώπης.

Η απώλεια του όπλου της συναλλαγματικής ισοτιμίας με την καθιέρωση του ευρώ οδήγησε σε πλήρη κατάρρευση του εμπορικού ισοζυγίου.

Τα δεδομένα θυμίζουν εμπόλεμη χώρα που αγωνίζεται για τη ζωή της και θυσιάζει τα πάντα. Αρκεί να θυμίσουμε ότι, το 1893, χρονιά χρεοκοπίας, το ποσοστό των εξαγωγών ως προς τις εισαγωγές έγινε 96,2% από 68,9% την περασμένη χρονιά και στη χρεοκοπία του 1932, 60,4% από 47,97%, το προηγούμενο έτος. Βελτιώθηκε, δηλαδή, θεαματικά το εμπορικό ισοζύγιο! Ενώ στην καρδιά του Μικρασιατικού Πολέμου ή κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου, οι επιδόσεις ήταν αντίστοιχες του «πολέμου του ευρώ»! Το 2008 είχε πέσει στο 28,61% !

Από τις μεγάλες «εθνικές» επιλογές της αστικής τάξης και των εκπροσώπων της ποιος ωφελήθηκε και ποιος έχασε; Ποιος είναι ο κερδισμένος σε τελική ανάλυση; Δε θα σταθούμε στο προφανές, το στρατόπεδο των χαμένων. Το στρατόπεδο του ΟΧΙ, του 76% στη Δραπετσώνα. Χαμένοι είναι οι άνεργοι από τα εργοστάσια και τις επιχειρήσεις που έκλεισαν, οι υποαμοιβόμενοι σε αυτές που λειτουργούν ακόμη, οι αγρότες που εγκατέλειψαν τη γη τους, οι επαγγελματίες που φυτοζωούν, τα νιάτα της χώρας που έχοντας περισσότερα προσόντα από ποτέ αργούν ή ετεροαπασχολούνται όταν δεν μεταναστεύουν.

Αυτούς τους ξέρουμε καλά. Χρήσιμο είναι να δούμε τους άλλους, του στρατοπέδου του ΝΑΙ, του 85% της Εκάλης. Ανοίγοντας παρένθεση εδώ επισημαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό συσπείρωσής τους δεν είναι τυχαίο. Πάντα ήξεραν καλύτερα από τους κάτω το συμφέρον τους.

Ας δούμε λοιπόν ποιοι είναι:

1. Το τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο.

Την περασμένη εικοσαετία, υπήρξε μια σημαντική αύξηση του ρόλου και της ισχύος του τραπεζικού κεφαλαίου στη χώρα μας, που παραδοσιακά ήταν η ηγεμονική μερίδα του

χρηματιστικού κεφαλαίου. Απόλαυσε μια πολύ μεγάλη περίοδο, άνω των 15 ετών, πολύ μεγάλων κερδών. Την περίοδο δε του χρηματιστηριακού ράλι, τα απογείωσε, στην κυριολεξία. Η αποδοτικότητα του ενεργητικού, ως ποσοστό του μέσου ενεργητικού, προ φόρων (ROA) σχεδόν διπλασιάστηκε την τελευταία τετραετία (από 0,98% το 1997 σε 1,90% για το 2000), με αποκορύφωμα το 1999, όπου έφθασε το 2,30%. Δεν παύει, όμως, να είναι σημαντικά υψηλότερη από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αποδοτικότητα των μέσων ιδίων κεφαλαίων, αντίστοιχα, κινήθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα, πάνω από 20%, για όλη την εξεταζόμενη περίοδο 1997-2000. Από 20,31% το 1997 διαμορφώθηκε σε 22,01% το 2000, μετά τη μεγάλη άνοδο που σημείωσε το 1999, φθάνοντας κοντά στο 30%. Σε κάθε περίπτωση, η αποδοτικότητα των μέσων ιδίων κεφαλαίων των ελληνικών εμπορικών τραπεζών είναι ανάμεσα στις πρώτες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. [2]

Επισημαίνεται ότι η κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών, κατά τα τελευταία χρόνια, δεν συνάδει με την ευρωπαϊκή πραγματικότητα και τις αντίστοιχες επιδόσεις των τραπεζών στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Πράγματι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία, το καθαρό εισόδημα από τόκους και άλλες δραστηριότητες, ως ποσοστό του συνολικού ενεργητικού, είναι υψηλότερο στην Ελλάδα (3,68) σε σχέση με όλες σχεδόν τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Ολλανδία 2,5 - Γαλλία 2,1 - Γερμανία 1,8 - Πορτογαλία 2,7 κ.λπ.). Η σχέση, μάλιστα, αυτή και η απόσταση των ελληνικών τραπεζών από τις τράπεζες των άλλων χωρών έχει διευρυνθεί στην περίοδο 2004-2006. [3]

Η απομύζηση του πλούτου που παράγεται στην Ελλάδα από τις τράπεζες, όπως φαίνεται από τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια, ξεπερνάει κάθε όριο και προέρχεται από τους πλέον αδύναμους οικονομικά. Μόνο από τα υψηλότερα επιτόκια, σε σχέση με τον μέσο όρο της ζώνης του Ευρώ, υπολογίζεται ότι κερδίζουν 2 δις το χρόνο. Ενώ τα δάνεια χρηματοδοτούνται από τους καταθέτες που έφθασε να λαμβάνουν αρνητικά σε σχέση με το πληθωρισμό επιτόκια, εργαζόμενοι και μικρές επιχειρήσεις αποτελούσαν τη βάση απομύζησης υπερκερδών από τις τράπεζες. [4] Ταυτόχρονα, η πιστωτική πολιτική προς το μεγάλο κεφάλαιο συνεχίζει να είναι απλόχερη και χαμηλότοκη. Από κοινού ξεζουμίζουν την πλειοψηφία της κοινωνίας και με αυτόν τον τρόπο. Την ίδια ώρα που οι άνεργοι, με την τελευταία έγκυρη πιστωτική κάρτα που τους απέμεινε, αγοράζουν φακές, λάδι και απορρυπαντικό από το σούπερ μάρκετ με 18,5%-20% επιτόκιο, οι μεγάλες επιχειρήσεις δανείζονταν με επιτόκια της τάξης του 4% ή του 5%.

Θα αναφέρουμε μόνο δύο γεγονότα για να καταδείξουμε γιατί είναι οι μεγάλοι κερδισμένοι. Το ότι οι τράπεζες είναι χρεωκοπημένες ενώ οι μέτοχοι τους πάμπλουτοι

(όπως και οι μεγαλύτεροι πελάτες τους) απλώς προβάλλει με τον πιο καθαρό τρόπο ότι στην καπιταλιστική κρίση κάποιοι κερδίζουν και κάποιοι χάνουν. Ξέφρενη κερδοσκοπία, ξεκίνησε την περίοδο λίγο πριν από την υιοθέτηση του ευρώ, καθώς οι μεγάλες τράπεζες, ελληνικές και ξένες, μπορούσαν να αγοράσουν ομόλογα στη φτηνή δραχμή, γνωρίζοντας πως θα πληρωθούν στο ακριβό και σκληρό ευρώ. Από τη στιγμή που η Ελλάδα αποφάσισε την ένταξη της στην Ευρωζώνη και της δόθηκε το πράσινο φως γι' αυτό, μέχρι και τη στιγμή που η χώρα πράγματι υιοθέτησε το ευρώ, πέρασαν περισσότερα από πέντε χρόνια. Όλο αυτό το διάστημα, η δανειοδότηση της χώρας γινόταν, υποτίθεται, λόγω της επισφαλούς δραχμούλας (που μπορούσε και να υποτιμηθεί και να απαξιώσει ένα μέρος του χρέους), με υψηλότερα επιτόκια από ότι οι οικονομικές εξελίξεις προδιέγραφαν. Έτσι, οι μεγάλες ευρωπαϊκές **και ελληνικές** τράπεζες είχαν την ευκαιρία για την κερδοσκοπική επένδυση της ζωής τους: να αγοράσουν ομόλογα σε δραχμή με πολύ υψηλά επιτόκια και να πληρωθούν σε ευρώ, γεγονός που φούσκωσε το χρέος ακόμη περισσότερο.

Ταυτόχρονα η ίδια **η αρχιτεκτονική του ευρώ μπούκωνε** τις τράπεζες με τζάμπα χρήμα. Κέρδη από το πουθενά! Η ΕΚΤ απαγορεύεται να δανείζει τα κράτη μέλη και αυτό μπορούν να το κάνουν μόνο οι τράπεζες. Έτσι τα δημοσιονομικά ελλείμματα καλυπτόταν από ομόλογα του δημοσίου με επιτόκια υψηλά τα οποία αγόραζαν οι τράπεζες που τα έβαζαν ενέχυρο και δανείζονταν από την ΕΚΤ με 0,5 - 0,75% για να αγοράσουν ξανά ομόλογα! Όσο δανειζόταν το δημόσιο τόσο κέρδιζαν οι τράπεζες! Όσο μεγαλύτερο το χρέος τόσο μεγαλύτερα τα κέρδη των μετόχων (και των μεγάλων «πελατών» τους με τα θαλασσοδάνεια).

Δεύτερο και εξίσου μεγάλο σκάνδαλο είναι ένας ολόκληρος λαός να υποφέρει για να χρηματοδοτεί μέχρι τώρα τις τράπεζες με εγγυήσεις και ρευστό ύψους 211,5 δις [5] (που δεν έφθασε και απαιτούνται άλλα 10-25 δις!) και αυτές να παραμένουν στα χέρια των ιδιοκτητών που τις λεηλάτησαν. Και ενώ μετά από καραμπινάτα σκάνδαλα θα έπρεπε να είναι φυλακή ηγούνται τραπεζικών ομίλων. [6]

Φανατικά λοιπόν το τραπεζικό κεφάλαιο με την ΕΕ και το ΕΥΡΩ. Σε αυτούς έχουν εναποθέσει τη σωτηρία τους. Έστω και εξαγορασμένοι κοψοχρονιάς. Οι «αλήτες», οι φτωχοί και καταφρονεμένοι μόνο μην τις βάλουν χέρι. Οργανώνουν, χρηματοδοτούν (βλέπε δάνεια και διαφημίσεις σε ΜΜΕ) την «αντίσταση» και επίθεση τους. Στοιχίζουν το σύνολο της αστικής τάξης πίσω τους. Δεν έρχονται οι υπόλοιποι με το ζόρι. Έχουν πολλοί από αυτούς συμφέροντα που εξυπηρετούνται από την ΕΕ και ευρώ...

2. Το κατασκευαστικό κεφάλαιο.

Η μεγάλη αύξηση των επενδύσεων μηχανολογικού εξοπλισμού συμπίπτει, στην αρχή, με τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού και επέκτασης της μεταποίησης, της βιομηχανίας συνολικά, τη δεκαετία του 1980, και σαν μέρος των προετοιμασιών, ενόψει της ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς της ΕΕ. Η διαδικασία προσαρμογής στην τελευταία συμπίπτει και με τις εξελίξεις στην ανατολική και, ιδιαίτερα, στην νοτιανατολική Ευρώπη, που δημιούργησαν σημαντικές ευκαιρίες επέκτασης του ελληνικού κεφαλαίου. Επίσης, τη δεκαετία του 1990, θεσπίστηκαν επενδυτικά κίνητρα, μέσω των αναπτυξιακών νόμων, και βελτιώθηκε σταδιακά η οικονομική υποδομή, ιδιαιτέρως μετά την πλήρη απελευθέρωση της διασυνοριακής κινήσεως των κεφαλαίων και την ταχεία ανάπτυξη του χρηματοοικονομικού συστήματος της χώρας. [7]

Η μεγάλη πτώση που παρουσιάζεται στις επενδύσεις μηχανολογικού υλικού, γύρω στο 2000, εκτός από την αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των μεγεθών, που μπορεί να δικαιολογεί ένα μέρος των διαφορών, δεν μπορεί να τις καλύψει όλες. Είναι φανερό μια στροφή των επενδύσεων στη «σιγουριά» των ακινήτων και των μεγάλων δημόσιων ή «συγχρηματοδοτούμενων» έργων από τον αβέβαιο κόσμο των, εκτός αλλά και εντός, συνόρων ανταγωνισμού της παραγωγής προϊόντων.

Στην πραγματικότητα, η «παραίτηση» αυτή αντανακλά τη, με βίαιο τρόπο, προσαρμογή στα νέα δεδομένα, με την έλευση του ευρώ και την πλήρη απαξίωση των προσδοκιών για επιβίωση και ανάπτυξη, ακόμη και για παραδοσιακούς τομείς της ελληνικής οικονομίας. Η απώλεια του όπλου της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η απώλεια της τελευταίας γραμμής άμυνας θα γίνει άμεσα αντιληπτή από τους διορατικούς επιχειρηματίες, ώστε να προετοιμάσουν τη στροφή τους σε άλλες δραστηριότητες (που φαίνεται ξεκάθαρα και από τη στροφή των επενδύσεων) ή επώδυνα αντιληπτή από αυτούς που είχαν αυταπάτες με την κατάρρευση των εταιρειών τους.

Η παραπάνω εξήγηση αποκαλύπτει μόνο τη μία πλευρά του φαινομένου. Η άλλη είναι ότι το ευρώ έφερε σαν προίκα του και τα χαμηλά επιτόκια που επιτρέπουν, ή καλύτερα θα λέγαμε σπρώχνουν, σε επενδύσεις μακροπρόθεσμης απόδοσης. Ταυτόχρονα, επέτρεψαν σε πολλούς εργαζόμενους να δανειστούν για να φτιάξουν ή να αγοράσουν την κατοικία τους, με αποτέλεσμα τη διόγκωση του τομέα των κατοικιών και φυσικά του κύκλου εργασιών των τραπεζών.

Στα χρόνια της κρίσης καταρρέει ο συγκεκριμένος τομέας συμπαρασύροντας ένα ολόκληρο πλήθος παραγωγικών μονάδων που τον υποστηρίζει με υλικά και προϊόντα (στη μεγάλη τους πλειοψηφία ελληνικής προέλευσης) και που είχε συμπαρασύρει στην άνοδο.

3. Η βιομηχανία - μεταποίηση.

Το κεφάλαιο εδώ τάχθηκε ανεπιφύλακτα με την ένταξη στην ΕΟΚ γιατί ήταν μεγάλα τα οικονομικά οφέλη που θα είχε από τη λεηλασία όλων των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων, που στο όνομα της χώρας θα καρπωνόταν, και για να γεμίσει, ως συνήθως, τις κασέλες της αλλά και να ανασυγκροτήσει τις παραγωγικές της δραστηριότητες, ώστε να ανταποκριθούν σε ένα πιο διεθνοποιημένο περιβάλλον. Θεωρούσε ότι μπορούσε να παίξει ένα κρίσιμο ρόλο στην περιοχή, εκπροσωπώντας και την ΕΟΚ, πλέον. Ο μηχανολογικός και βιομηχανικός εξοπλισμός των επενδύσεων ανανέωσης των παραγωγικών μονάδων αποτελούσε και μέσο σύναψης ευρύτερων συμφωνιών και αλληλεξάρτησης με το ξένο κεφάλαιο, αλλά και πηγή πρόσθετων εσόδων και για τους μεν και για τους δε, με τη χρήση των αντίστοιχων λόμπυ στις εοκικές υπηρεσίες.

Εδώ, θα πρέπει να τονίσουμε την έμμεση λεηλασία των εοκικών και εθνικών πόρων που κατευθύνθηκαν στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στους μικρομεσαίους αγρότες, αφού ήλεγχε μόνη της ή σε συνεργασία με τους ξένους συνεταίρους της όλες τις πάγιες επενδύσεις τους.

Τη χρονική περίοδο μετά το 1990, συμβαίνουν κατακλυσμαίες μεταβολές. Ανατροπή του γεωπολιτικού οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος στην περιοχή, ολοκλήρωση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς της ΕΕ, εισαγωγή της χώρας στην επικράτεια του ευρώ, διεθνή οικονομική κρίση το 2008 και, τέλος, βαθιά δημοσιονομική, οικονομική, κοινωνική και πολιτική κρίση στη χώρα.

Όλες οι αλλαγές χάραξαν βαθιά τα σημάδια τους στο σώμα της ελληνικής μεταποίησης, της βιομηχανίας, της οικονομίας γενικότερα. Η ολοκλήρωση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς και οι δυνατότητες επέκτασης των ελληνικών επιχειρήσεων στο «ξέφραγο αμπέλι» της νοτιοανατολικής Ευρώπης, που μεταβλήθηκε σε Ελντοράντο εκμετάλλευσης της εκάστοτε ντόπιας εργατικής δύναμης και των εγχώριων παραγωγικών δυνατοτήτων τύπου άγριας δύσης, δημιούργησαν το πλέγμα των διεθνών οικονομικών δεδομένων διαμόρφωσης της ελληνικής μεταποίησης. Από τη μια μεριά, μεγάλη πίεση σε όλες τις παραγωγικές δραστηριότητες εντάσεως εργασίας, κυρίως μέσω του ελεύθερου ανταγωνισμού από τις χώρες χαμηλού κόστους και από τη συνεχή ανατίμηση του ευρώ^[8] και, από την άλλη, οι ευκαιρίες της διπλανής πόρτας για τη διατήρηση παραγωγικών δραστηριοτήτων, που μέχρι τώρα ήταν κερδοφόρες στη χώρα και που, τώρα, έπρεπε ή να μεταφερθούν ή να σταματήσουν.

Από μελέτη της ΓΣΕΕ: «Προκύπτει από την ανάλυση που εκτίθεται στην εργασία αυτή, ότι στη διάρκεια των ετών 1995-2008, το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, συγκρινόμενο με το αντίστοιχο μέγεθος στις 35 βιομηχανικές χώρες, σε εθνικά νομίσματα, παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο. Αυτό σημαίνει ότι σχεδόν ολόκληρη η αύξηση του σταθμισμένου μοναδιαίου κόστους εργασίας σε δολάρια (περίπου 20%) οφείλεται στις μεταβολές της ονομαστικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας (NEER), δηλαδή στην ανατίμηση του ευρώ, και σε αλλαγές στη γεωγραφική σύνθεση του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας.

Συμπερασματικά, από την ανάλυση της ανταγωνιστικότητας τιμής σε τρεις συνιστώσες, προκύπτει ότι τόσο οι μεταβολές στο μέσο περιθώριο κέρδους όσο και οι μεταβολές του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος δεν επηρέασαν σημαντικά στην ανταγωνιστικότητα τιμής, κατά την περίοδο 1995-2009, αφού αθροιστικά μεταβλήθηκαν με ρυθμούς ανάλογους προς τους αντίστοιχους στις 35 κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες. **Η επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας τιμής των ελληνικών προϊόντων, στη διάρκεια της τελευταίας δεκαπενταετίας, οφείλεται στην ονομαστική συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ. Η ανατίμηση του ευρωπαϊκού νομίσματος κατέστησε τα ελληνικά προϊόντα (αγαθά και υπηρεσίες) ακριβότερα και υπέσκαψε την ανταγωνιστικότητά τους.»** (υπογράμμιση δική μας) [9]

Χρήσιμη είναι και η εκ των υστέρων **διαπίστωση τραπεζιτών ότι η Ελλάδα εισήλθε στην ΟΝΕ με μία ισοτιμία μετατροπής, η οποία εκτιμάται ότι δεν ευνοούσε την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών εξαγωγών,** λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές διαρθρωτικές αδυναμίες της παραγωγικής δομής. [10]

Ανακεφαλαιώνοντας για την ελληνική βιομηχανία θα λέγαμε ότι η ΕΕ και το ευρώ αντί να αποτελέσουν εφαλτήρια για την κατάκτηση θέσεων της ενιαίας αγοράς αποτέλεσαν τους νεκροθάφτες της, **εκτός εξαιρέσεων, επιχειρήσεων με ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα στην εσωτερική ή εξωτερική αγορά.** Οι φωνές των βιομηχάνων που έσκουζαν και σκούζουν για ένα νέο πλαίσιο πληθαίνουν.

Συμβολισμός πρώτου μεγέθους για την κατάσταση που περιήλθε η ελληνική βιομηχανία είναι **η εκπροσώπηση του ΣΕΒ από έναν άεργο πρώην βιομήχανο.** Εκπροσώπηση που επαναβεβαιώθηκε στις 31-5-2012, στην γενική συνέλευση του ΣΕΒ. Χαρακτηριστικές είναι κάποιες από τις επισημάνσεις στην ομιλία του στη συνέλευση: «...Εμείς, στον χώρο της ιδιωτικής οικονομίας, βιώνουμε την καταστροφή του παραγωγικού ιστού της χώρας, επειδή χρεοκόπησε ο δημόσιος τομέας... Η κρίση που σάρωσε το παλιό μάς επιστρατεύει: μια νέα

επιχειρηματική τάξη καλείται σήμερα να χειραφετηθεί, ν' αναλάβει τα ηνία του αναπτυξιακού μας μέλλοντος και να εγγυηθεί την ευρωπαϊκή προοπτική του τόπου... **Έχει ξεπεραστεί πλέον το δίλημμα μέσα ή έξω απ' την Ευρώπη.** Μόνο κάποιες μικρές, περιχαρακωμένες μειοψηφίες αρνούνται το ευρωπαϊκό κεκτημένο, το οποίο ουδείς υπεύθυνος φορέας διανοείται να στερήσει από τον ελληνικό λαό.»

Το βάθεμα της κρίσης και η διάψευση των ελπίδων τροφοδοτεί αλλαγή ηγεσίας αλλά και προτάσεων. Σε πρόσφατη διακήρυξη των εκπροσώπων των βιομηχάνων (ΣΕΒ και περιφερειακές ενώσεις) γίνονται 25 σχετικές προτάσεις που ελπίζουν να αποτελέσουν το εθνικό σχέδιο διεξόδου από την κρίση. Τονίζουν: “Η βιομηχανική πολιτική αποτελεί εθνική ανάγκη για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, την οικονομική ανάπτυξη και την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας, την αναγέννηση της παραγωγικής βάσης της χώρας, την πραγματοποίηση επενδύσεων, τη στήριξη και ενίσχυση της απασχόλησης.

Στην Ελλάδα, η έξοδος από την κρίση εξαρτάται και από την ικανότητα της ελληνικής οικονομίας να οργανώσει την αναγκαία επενδυτική κινητοποίηση στη βιομηχανία, με στόχο την επανάκτηση του χαμένου μεριδίου συμμετοχής της μεταποίησης στο ΑΕΠ...

...Η ανάγκη σχεδιασμού ουσιαστικής και αποτελεσματικής βιομηχανικής πολιτικής στην Ελλάδα συνδέεται με την ανάγκη αλλαγής του αναπτυξιακού προτύπου...” **Δεν αμφισβητείται το πλαίσιο ΕΕ και Ευρώ αλλά σιωπηλά προκρίνεται η ανάγκη υπέρβασης των περιοριστικών πολιτικών τους** στο πλαίσιο της ενίσχυσης, πριμοδότησης κατά προτεραιότητα, και άλλες ανάλογες πρακτικές.

Οι βιομήχανοι που τροφοδοτούν κυρίως την εσωτερική αγορά αδιαφορούν για το ευρώ, θέλουν μεγάλη αγοραστική ικανότητα από τους εργαζόμενους (των άλλων επιχειρήσεων όχι των δικών τους!) και καταλαβαίνουν που οδηγούν οι περιοριστικές πολιτικές. Το ίδιο και αυτοί που θέλουν να βελτιώσουν τις εξαγωγικές τους δυνατότητες. Ισχυρές είναι πλέον οι αντιδράσεις τους σε σχέση με το ευρώ ως μονόδρομο. Αν και δεν εκδηλώνονται ανοικτά είναι χαρακτηριστικές οι τοποθετήσεις σαν του κ. Γιαννακόπουλου:

Υπέρ του «όχι» στο δημοψήφισμα της Κυριακής τάχθηκε το απόγευμα της Τετάρτης ο κ. Δημήτρης Γιαννακόπουλος αντιπρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Βιανέξ από το βήμα την εκδήλωση της Stat Bank Diamonds of the Greek Economy... **Από τη σκοπιά της ελληνικής φαρμακοβιομηχανίας, είμαστε ίσως ο κλάδος που έχουμε υποστεί τη σφοδρότερη επίθεση από τους δανειστές και τα συμφέροντα που εξυπηρετούν... Ο**

κ. Δ. Γιαννακόπουλος χειροκροτήθηκε από μικρή μερίδα των παρευρισκομένων επιχειρηματιών ενώ υπήρξαν αρκετοί που τον αποδοκίμασαν και κάποιοι οι οποίοι αποχώρησαν.

Για τους βιομήχανους μόνο αυτοί που έχουν πολύ μεγάλο κόστος εισαγωγής πρώτων υλών και μηχανολογικού εξοπλισμού φαίνεται να εξυπηρετεί εν μέρει η παραμονή στο ευρώ.

4. Το εμπορικό κεφάλαιο:

Το εμπορικό κεφάλαιο το συνδεδεμένο με εισαγωγές και ξένους παραγωγούς ευνοήθηκε από την αυξημένη ισοτιμία δραχμής-ευρώ και από την πιστωτική επέκταση που έδωσε δυνατότητα στα λαϊκά στρώματα να καταναλώνουν με δανεικά. Ειδικά οι εισαγωγείς διαρκών καταναλωτικών αγαθών όπως τα αυτοκίνητα είχαν στήσει τρελό πανηγύρι κερδών και δοξολογίας του ευρώ και της άρσης κάθε περιορισμού. Δεν είναι τυχαίο που πολλοί έλληνες παραγωγοί μεταπήδησαν από την βιομηχανία στην εμπορία και τις εισαγωγές των πρώην ανταγωνιστών τους.

Τα παραδείγματα είναι πολλά από την είσοδο στην ΕΕ, το ευρώ και μετά. Το παράδειγμα της Ελ Γκρέκο που πουλήθηκε για να γίνει ο ιδιοκτήτης της μίστερ Junpro «**που εν ολίγοις καταφέρνει απτόητος να πλουτίζει εν μέσω κρίσης**, αν όχι οικονομικής κατάρρευσης της χώρας» [11] είναι χαρακτηριστικό. Αλλά τα σύννεφα πέφτουν βαριά ακόμη και στους σουπερμαρκετάδες που βασίζονται στη λαϊκή κατανάλωση. Ο κολοσσός Lidl με τις ιδιαίτερες δυνατότητες που του δίνουν οι διεθνείς προμηθευτές του έρχεται να πιέσει σημαντικά τα όνειρα των ντόπιων θιασωτών του πουλάμε ότι να είναι αρκεί να βγάζουμε υπερκέρδη.

5. Οι αγρότες:

Χαρακτηριστικό των δυσμενών αποτελεσμάτων σε βάρος της κοινωνικής πλειοψηφίας της επιλογής των μονοπωλίων και της μεγάλης αστικής τάξης για την ένταξη, είναι το **ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων**. Ένα τομέα όπου η χώρα είχε συγκριτικά πλεονεκτήματα και ήταν ταυτόχρονα δείκτης ξεπεράσματος της μεγάλης καθυστέρησής της η επιτυχία της διατροφικής της επάρκειας που επετεύχθη.

Το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων με την ΕΟΚ και τον υπόλοιπο κόσμο ήταν πλεονασματικό (θετικό), έως το 1980, αλλά με σοβαρά ελλείμματα σε κατηγορίες βασικών ειδών διατροφής, όπως τα γαλακτοκομικά, το κρέας και τα δημητριακά.

Τα ΜΟΠ καθώς και τα διάφορα πακέτα Ντελόρ από την αρχή της εισόδου στην ΕΕ, με την

κοινή αγροτική πολιτική οδήγησαν στον μαρασμό και την περιθωριοποίηση – συμπληρωματικότητα της αγροτικής παραγωγής και την απόλυτη καταστροφή της μικρομεσαίας αγροτιάς. Βάθυνε η καπιταλιστικοποίηση της αγροτικής παραγωγής, η συγκέντρωση της γης σε λιγότερα χέρια αλλά κυρίως η συγκέντρωση της παραγωγής. Αν και το μέγεθος απασχόλησης παρουσιάζεται ακόμη στα επίπεδα του 13,6% [12] (το σύνολο της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας) ενώ όλοι ξέρουν ότι για φορολογικούς λόγους και λόγους επιδοτήσεων παρουσιάζονται **πολλαπλάσιοι αγρότες από τους πραγματικούς**. Αν αποσυνδεθούν οι επιδοτήσεις από τα άτομα και πάνε στη γη τότε θα φανεί ένα πολύ μεγάλο μέρος της καταστροφής.

Αυτοί που έχουν απομείνει και συγκεντρώσει μεγάλο μέρος της γης στα χέρια τους ξέρουν μόνο την επιδοτούμενη από ΕΕ γεωργία, αδυνατούν να προσεγγίσουν άλλου τύπου αγροτικών επενδύσεων εθνικού τύπου (και για το γεγονός ότι δεν τις γνώρισαν ποτέ πολλοί από αυτούς) και διασφάλισης της ελάχιστης τιμής παραγωγού.

Πολλές φορές οι εναπομείναντες ήταν αυτοί που σε αγαστή συνεργασία με μηχανισμούς και κρατικές υπηρεσίες λεηλατούσαν το μεγαλύτερο μερίδιο των επιδοτήσεων και ενισχύσεων για να δώσουν ταυτόχρονα ένα μεγάλο μερίδιο σε προμηθευτές και τράπεζες. Τα ίδια ισχύουν και στο σύνολο της ΕΕ. Για παράδειγμα, πως είναι δυνατόν το 80% των επιδοτήσεων να πηγαινούν στο 25% των αγροτών της ΕΕ, αυτών δηλαδή που έχουν μεγάλες ιδιοκτησίες;

Τα οικονομικά δεσμά της Ε.Ε. και των τραπεζών, οποιασδήποτε μορφής, στην πραγματικότητα αλυσοδένουν την πρωτογενή ανάπτυξη και παραγωγή. Από τον πυλώνα 2, για παράδειγμα, χρηματοδοτούνται τα σχέδια βελτίωσης των παραγωγών. Για την απαιτούμενη δανειοδότησή του από την τράπεζα για μια επένδυση (σχέδιο βελτίωσης μικρό ή μεγάλο) ο αγρότης θα πρέπει υποχρεωτικά να δανειστεί μόνο από την Τράπεζα Πειραιώς, την ... δικιά του τράπεζα, με επιτόκιο σχεδόν 8% επιδοτούμενο βέβαια κατά σχεδόν 50%, με ... δικά του χρήματα, του ... πυλώνα 2 ! Την στιγμή που τράπεζες της Ευρώπης δανείζουν για επενδύσεις στην γεωργία με επιτόκιο μόλις 1%.

Δεν είναι δε τυχαίο το γεγονός ότι σε χώρες όπου πραγματικά σχεδιάζεται ανάπτυξη, οι κυβερνήσεις ανάμεσα στα πρώτα μέτρα που παίρνουν είναι η χορήγηση άτοκων αγροτικών δανείων από την Κεντρική Τράπεζα και όχι η ... ίδρυση «Ταμείων Αγροτικής Επιχειρηματικότητας» (Τ.Α.Ε.) που αποσκοπούν στην κερδοσκοπία των τραπεζών, των μεγαλοεπενδυτών και των λακέδων πολιτικών.

Πρόκειται βέβαια για μια Ευρώπη των τραπεζών που έβαλαν βαθειά το χέρι τους και στις

αγροτικές επιδοτήσεις των 370 δις ευρώ, ληλατώντας ένα αποτυχημένο μοντέλο που κατέληξε να βαπτίζει γεωργούς, τα νομικά πρόσωπα και την εκτατική γεωργία, γεωργική ανάπτυξη, με το 50% της παραγωγικής γης σε καθεστώς αγρανάπαυσης !!! Την Ευρώπη της απόκλισης και της ανισότητας. [13]

6. Το εφοπλιστικό κεφάλαιο:

Μία νέα συμφωνία μεταξύ Ελλάδας, Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, μπορεί να επαναφέρει την Ελλάδα στην οδό της ανάπτυξης και να επιλύσει τη χρηματοπιστωτική ασφυξία, αναφέρει στην ετήσια έκθεσή τους η Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών για το 2014-2015 Υπογραμμίζεται ότι παρά την παγκόσμια ύφεση, το 2014 ο ελληνόκτητος στόλος αυξήθηκε σε χωρητικότητα (dwt) και ελάχιστα μειώθηκε σε αριθμό πλοίων. Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Ε.Ε. το ελληνικό νηολόγιο αριθμούσε 798 πλοία (χωρητικότητας άνω των 1.000 gt) που ισοδυναμούσαν με 42.237.574 gt1.

Η ελληνόκτητη ναυτιλία παρέμεινε στην πρώτη θέση διεθνώς. Ειδικότερα, ο ελληνόκτητος στόλος αριθμούσε 3.885 πλοία (άνω των 1.000 gt) με 284,77 εκατομμύρια dwt, αντιπροσωπεύοντας το 17% της παγκόσμιας χωρητικότητας σε dwt2. Η ελληνική σημαία κατέχει την έβδομη θέση στη διεθνή κατάταξη (σε dwt) και τη δεύτερη στην ΕΕ (σε gt).

Ο ελληνόκτητος στόλος υπό σημαίες κρατών μελών της ΕΕ αντιπροσωπεύει το 46,48% της κοινοτικής χωρητικότητας (σε dwt). Επιπροσθέτως, οι Έλληνες πλοιοκτήτες ελέγχουν το 26,49% του παγκόσμιου στόλου δεξαμενοπλοίων (αργού πετρελαίου), το 18,82% του παγκόσμιου στόλου φορτηγών μεταφοράς φορτίων χύδην σε χωρητικότητα dwt και το 14,28% του παγκόσμιου στόλου πλοίων μεταφοράς χημικών παραγώγων πετρελαίου σε χωρητικότητα dwt (εξαιρουμένων των υπό ναυπήγηση πλοίων).

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2014, οι παραγγελίες νεότευκτων πλοίων ελληνικών συμφερόντων ανήλθαν σε 377 πλοία (άνω των 1.000 gt) συνολικής χωρητικότητας 37,38 εκ. dwt.

Οι εφοπλιστές παραδοσιακοί υποστηρικτές της συμμετοχής στην ΕΕ και το ευρώ το κάνουν από συγκεκριμένη ιδιοτέλεια. Ενώ η παγκόσμια σφαίρα δράσης τους εξασφαλίζει τις πληρωμές τους σε συνάλλαγμα, κυρίως δολάρια αλλά και ευρώ και ότι βρούμε τελικά, γεγονός που θα τους επέτρεπε να εξαγοράσουν με κέρδος μεγάλες αξίες σε μια μελλοντική υποτίμηση **αυτό που καθορίζει τη στάση τους είναι κυρίως οι πολιτικοί λόγοι. Η αναγκαιότητα να έχουν βάση υποστήριξης κρατική και κυρίως υπερεθνική που να**

μπορεί να επιβάλει λύσεις προς το συμφέρον τους σε παγκόσμιο επίπεδο. Το παράδειγμα της εξαίρεσης τους παλιότερα από την παγκόσμια συμφωνία του εμπορίου είναι χαρακτηριστικό. Έτσι ασύδοτοι [14] – την ίδια ώρα που η Κίνα φορολογεί με 25% τα κέρδη των δικών της εφοπλιστών – και με την κυβέρνηση Τσίπρα δεν φοβούνται από τους λεονταρισμούς, στάχτη στα μάτια του λαού αλλά και πιθανά συμφέροντα δικών τους εφοπλιστών, των πιστωτών για φορολογία τους με βάση τη νέα συμφωνία.

7. Τουριστικό και ξενοδοχειακό κεφάλαιο:

Η Ελληνική Κυβέρνηση προσπαθεί με κάθε διαθέσιμο διαπραγματευτικό εργαλείο να εξασφαλίσει το καλύτερο δυνατό αύριο για όλους εμάς. **Είναι λοιπόν καθήκον όλων των κοινωνικών εταίρων αυτή τη στιγμή να υποστηρίξουμε την Κυβέρνηση...** Πρέπει να ολοκληρωθούν οι διαγωνισμοί για τη διαχείριση των αεροδρομίων, των λιμανιών, των τουριστικών λιμένων, όπου με τις ανταγωνιστικές τιμολογήσεις τους (οι οποίες πρέπει να είναι μέρος της διαπραγμάτευσης, πέρα από το τίμημα), θα επιτύχουμε την πολυπόθητη αποτελεσματικότητα, την προσέλκυση αεροπορικών και ακτοπλοϊκών συνδέσεων και την αύξηση του θαλάσσιου τουρισμού.

Πρέπει να ξεπεράσουμε τα προβλήματα της έκδοσης visa Schengen. Όσον αφορά στην αύξηση του ΦΠΑ, έχουμε δηλώσει σε όλους τους τόνους ότι **είμαστε σύμφωνοι με μια αύξηση του τουριστικού πακέτου ως τα ανώτερα όρια του Μ.Ο. των ανταγωνιστών μας. Μόνο έτσι δεν θα δημιουργηθεί ανεπανόρθωτη βλάβη στην ανταγωνιστικότητα** του ελληνικού τουριστικού προϊόντος. [15]

Όσον αφορά στο μείζον ζήτημα του εξορθολογισμού των συντελεστών ΦΠΑ, δηλώνουμε ότι **η οποιαδήποτε αλλαγή θα πρέπει να κυμαίνεται στα επίπεδα των ανταγωνιστών μας, δηλαδή από 8% - 10%**. Υπενθυμίζουμε ότι και άλλες χώρες διατηρούν ευνοϊκό καθεστώς σε ευαίσθητες νησιωτικές περιοχές όπως τα Κανάρια Νησιά με 0%, η Κορσική με 2%, κλπ. [16]

Και ύστερα έπεσε ο ουρανός στο κεφάλι τους με το ΦΠΑ στο 13- 23%. Και ας ήταν καλά παιδιά. Και ας υποστήριζαν με θέρμη κάθε επιλογή των κυβερνώντων. Οι ξεφωνημένοι εκπρόσωποι τους το χαβά τους: Ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ Ανδρέας Ανδρεάδης έσπευσε να χαιρετίσει τη συμφωνία μέσω twitter, γράφοντας: “

Λευκός καπνός! Από σήμερα jump start της ζήτησης του ελληνικού τουρισμού με συνεργασία όλων”. [17] Γι’ αυτούς τα άμεσα ή μεσοπρόθεσμα συμφέροντα τους μπορεί να περιμένουν σε σχέση με το κύριο:

«Με όλα τα εσωτερικά μας προβλήματα, με όλες τις αντιπαραθέσεις και τους προβληματισμούς, μετά από πέντε χρόνια κρίσης, αβεβαιότητας και ανασφάλειας, η ελληνική κοινωνία παραμένει ένα καζάνι που βράζει. Το καζάνι όμως δεν πρέπει να το αφήσουμε να σκάσει.» [18]

Τα αντιτιθέμενα συμφέροντα, η γκρίνια αλλά και οι διαφορετικές στρατηγικές που έχουν σαν βάση διαφορετικές δυνατότητες δεν κρύβονται. **Ο τουρισμός εξάγει υπηρεσίες και προϊόντα. Η μείωση της ανταγωνιστικότητάς του στο παρελθόν έχει να κάνει με την ανατιμημένη σχέση δραχμής ευρώ που έκανε τη χώρα ακριβή ως προορισμό.** Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουρισμού σε σχέση με τους ξένους ανταγωνιστές που προέκυψε από τη ραγδαία μείωση του εργατικού κόστους, που στον τουριστικό τομέα -λόγο της μεγάλης ανεργίας που υπάρχει στη χώρα- έχει δημιουργήσει συνθήκες γαλέρας για τους εργαζόμενους, προσφέρει ακόμη περιθώρια απορρόφησης της αύξησης του ΦΠΑ, αλλά, το καζάνι βράζει... Μπορεί οι διακοπές να είναι πλέον απαγορευμένες για τους Έλληνες εργαζόμενους αλλά τους εκπροσώπους των μεγάλων τουριστικών επιχειρήσεων δεν τους νοιάζει. Προς το παρόν βέβαια. Γιατί το καζάνι βράζει, και το καζάνι των εργαζόμενων τους, και το καζάνι των εργαζόμενων της χώρας.

Τέλος θα πρέπει να αναφέρουμε τα συνδεδεμένα με χίλια δυο νήματα με τις Βρυξέλες **μεσοστρωμάτων, επαγγελματιών, παλιών και νέων υπαλληλικών στρωμάτων** που από τις ρεμούλες, τα διάφορα προγράμματα, τις διάφορες επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις της ΕΕ, παρηγοριά στον άρρωστο μέχρι να βγει η ψυχή της ελληνικής οικονομίας, είχαν πάντα το «διάφορο» τους, έπαιρναν το μερτικό τους. Μερτικό που μεγάλωνε ποσοστιαία αντιστρόφως ανάλογα με το μέγεθος του «εξυπηρετούμενου». Μια ολόκληρη βιομηχανία εκμαυλισμού σε όλα τα επίπεδα, με την απόλυτη γνώση και συγκάλυψη των Βρυξελλών, για να ενσωματώνουν αντιδράσεις και να αλλοιώνουν συνειδήσεις, να συγκαλύπτουν τις κύριες αντιθέσεις, να τροφοδοτούν φρούδες ελπίδες με τα φύκια για μεταξωτές κορδέλες και τα καθρεφτάκια που προσφέρουν χρόνια τώρα στους ιθαγενείς.

Δεν πρέπει να ξεχασθεί το πολύ μεγάλο μερίδιο παλιών και νέων μεσοστρωμάτων και μικροαστών από την απόλυτη λεηλασία του λαϊκού εισοδήματος που έγινε με την έλευση του ευρώ. Ο μαϊντανός από 50 δρχ έγινε μισό ευρώ και ο καφές στο καφενείο από 200 δρχ ένα ευρώ.

Συμπερασματικά: Η επιλογή της ΕΟΚ και του Ευρώ από την αστική τάξη έγινε για πολιτικούς λόγους εξασφάλισης από το εργατικό λαϊκό κίνημα και για να κερδίσει από τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, το φθηνό εργατικό κόστος, τις οικονομικές και πολιτικές

της σχέσεις με τις χώρες της Μ. Ανατολής και τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες. Στην καπιταλιστική κοινοπραξία που εισήλθε, παρά τα μικρά της κεφάλαια άρα και την αντίστοιχη θέση, ευελπιστούσε να τη βελτιώσει ραγδαία λόγω της ισχυρής προίκας που διέθεσε σε αυτό τον κοινοπρακτικό γάμο, την ισχυρή γεωπολιτική της θέση και τη ναυτιλία. Το πλεονέκτημα αυτό εξαλείφθηκε στην πορεία από τις εξελίξεις στην περιοχή αλλά τροφοδότησε τη νέα μεγάλη ιδέα, της επέκτασης στα Βαλκάνια, της «ισχυρής Ελλάδας».

Η αποδοχή του ευρώ με πλασματική ισοτιμία έδωσε κάποια άμεσα οφέλη που σύντομα εξαλείφθηκαν για να μετατραπούν σε βρόγχο της καπιταλιστικής ανάπτυξης της χώρας μαζί με τα άλλα δεσμά και τις περιοριστικές πολιτικές της ΕΕ. Η ταύτιση της αστικής τάξης και των πολιτικών της εκπροσώπων με την ΕΕ και το ευρώ έφθασε μέχρι το σημείο να μην έχουν εκφράσει ούτε ένα βέτο, ούτε καν μια επιμέρους αντίθεση σε καμιά απόφαση των οργάνων τους. Η κοινότητα των συμφερόντων τους για την από κοινού εκμετάλλευση των εργαζομένων και του ελληνικού λαού υπεράνω των επιμέρους αντιθέσεων.

Κομμάτια της αστικής τάξης που πλήττονται από την υφιστάμενη κατάσταση, παρά τις αντιστάσεις τους, είναι ανίκανα να συμμαχήσουν με τον λαϊκό παράγοντα για μια πορεία αποδέσμευσης πολύ περισσότερο να ηγηθούν μιας τέτοιας πορείας. Τους τρομοκρατεί η ιδέα μιας τέτοιας πορείας γιατί ταυτόχρονα θα πλήξει και δικά τους βασικά στηρίγματα και συμφέροντα.

Η αστική τάξη έχει εξαγάγει ένα πολύ μεγάλο μέρος των κερδών της προηγούμενης περιόδου. Εξασφαλίζει έτσι ότι δεν θα της επιβληθούν έκτακτες εισφορές για τη «σωτηρία της πατρίδας» είτε με κουρέματα καταθέσεων είτε με άλλους τρόπους. Εξασφαλίζει ταυτόχρονα τις θέσεις της σε οποιαδήποτε μελλοντική κατάσταση αφεθεί ασύδοτη να δράσει.

Η καπιταλιστική κρίση και η κρίση χρέους θα αργήσουν να βρουν λύση αν δεν παρέμβει άμεσα το εργατικό και λαϊκό κίνημα. Η διέξοδος από την κρίση προς όφελος των εργαζομένων και του λαού θα είναι δική τους υπόθεση. Όσοι πολιτικοί φορείς μιλούν στο όνομά τους οφείλουν να συνεργασθούν στην προσπάθεια αποδέσμευσης και εξόδου από ΕΕ και ευρώ. Οφείλουν να συνεργασθούν στα πλαίσια ενός προγράμματος που με ένα συνδυασμό με τους παραπάνω και άλλους κρίσιμους στόχους (κρατικοποίηση τραπεζών, στρατηγικών επιχειρήσεων με εργατικό έλεγχο, μέτρα αναδιανομής του πλούτου κλπ) θα ανατρέψουν το δρόμο των δακρύων που έστρωσε και η κυβέρνηση Τσίπρα και θα επαναφέρουν την ελπίδα, το χαμόγελο, ένα καλύτερο μέλλον για τους εργαζόμενους και τους νέους της χώρας μας.

8-8-2015

- .....
- [1] Αλέξανδρος Καπακτσής ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ εκδόσεις iwrite Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 368-369 Το εξωτερικό εμπόριο 1976-1980 Επεξεργασία σχετικών πινάκων ΕΣΥΕ
- [2] Οικονομικός Ταχυδρόμος Η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών τραπεζών στην Ευρώπη Γκίκας Χαρδούβελης πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου της ΕΕΤ και μετέπειτα υπουργός.
- [3] Bank Profitability Financial Statements of Banks], 2004 Edition, OECD
- [4] Η κερδοφορία των τραπεζών και η απομύζηση του πλούτου από τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις Δημοσιεύθηκε στην Αυγή Ζώης Πεπές οργανωτικός γραμματέας της ΟΤΟΕ
- [5] Πηγή: Του Λευτέρη Χαραλαμπόπουλου - «Unfollow» 05/04/2014 **Για πόσο θα πληρώνουμε τους τραπεζίτες Σάλλα, Κωστόπουλο, Λάτση;**
- [6] Το πέπλο της σιωπής. Γιάνης Βαρουφάκης
- [7] Οικονομικό δελτίο τ. 109 Ιούνιος του 1909 Alfa Bank
- [8] Το λένε με «κομπό τρόπο» για να μη θίξουν τη στρατηγική τους επιλογή αλλά οι επιπτώσεις δε μπορούν να κρυφθούν. π.χ : Η ταχεία ανατίμηση της Πραγματικής Σταθμισμένης Συναλλαγματικής Ισοτιμίας (ΠΣΣΙ) με βάση το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, λόγω της ταχείας ανόδου του κόστους εργασίας στη χώρα μας σε μία περίοδο μεγάλης ανατιμήσεως του Ευρώ, θέτει εκτός αγοράς όλο και περισσότερες επιχειρήσεις που παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες εντάσεως εργασίας. Οικονομικό δελτίο 109 της Alfa Bank σελ. 35-36
- [9] Κόστος εργασίας, περιθώρια κέρδους και ανταγωνιστικότητα στην Ελλάδα 1995-2009 Ηλίας Ιωακείμογλου
- [10] Eurobank Research Η Ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας: Πηγές, Προοπτικές και ο Ρόλος των Επενδύσεων και των Εξαγωγών σελ. 6
- [11] New Post 28 Σεπτεμβρίου 2011 Mr Jumbo, ο μεγιστάνας της κρίσης. Αναστασία Γαλάνη
- [12] Σχετικό δελτίο για το εργατικό δυναμικό της ΕΛΣΤΑ Ιούνιος του 2015
- [13] Η αλγεβρική εξίσωση των αγροτικών επιδοτήσεων
Το Βήμα 25/12/2014 Γιώργος Παγουρόπουλος Γεωπόνος και αγρότης
- [14] Στις 28 Μαΐου του 2015 στο Φύλλο της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 977) δημοσιεύτηκε μια Υπουργική Απόφαση των Υπουργών κ. κ. Σταθάκη και Δρίτσα όπου συνεχίζεται το προκλητικό καθεστώς της πλήρους φοροαπαλλαγής των εφοπλιστών, αφού σύμφωνα με την παρ.13 « οι πλοιοκτήτες ή σε περίπτωση που το πλοίο ανήκει σε ημεδαπή ή αλλοδαπή εταιρεία οποιουδήποτε τύπου, οι μέτοχοι και οι εταίροι αυτής , απαλλάσσονται από κάθε είδους φόρο για το εισόδημα που προέρχεται από τα κέρδη της εκμεταλλεύσεως του πλοίου»!
- [15] Ομιλία του Προέδρου του ΣΕΤΕ, κ. Ανδρέα Α. Ανδρεάδη στην Ανοικτή Συνεδρίαση της

23ης Τακτικής Γενικής Συνέλευσης του ΣΕΤΕ 28-5-2015

[16] Ομόφωνα οι πανελλήνιες κλαδικές ενώσεις - Μέλη ΣΕΤΕ πριν τη συμφωνία

[17] Πηγή: www.dimokratiki.gr

[18] Όπως το 14